

Spis treści

Wprowadzenie	7
---------------------------	---

Część I

TEORETYCZNY WYMIAR BEZPIECZEŃSTWA

Stanisław Sulowski, <i>Państwo i bezpieczeństwo w kazualnym związku</i> ...	11
Krzysztof Pieliński, <i>Bezpieczeństwo w myśli politycznej</i>	25
Karina Paulina Marczuk, <i>Pojęcie i zakresy human security</i>	40
Andrzej Barcikowski, <i>O pojęciu i badaniu bezpieczeństwa wewnętrznego</i>	50
Michał Brzeziński, <i>O bezpieczeństwie w ujęciu etymologicznym</i>	59

Część II

PRZEDMIOTOWY WYMIAR BEZPIECZEŃSTWA

Grzegorz Rydlewski, <i>Uwarunkowania i kierunki zmian w systemie instytucjonalnym bezpieczeństwa wewnętrznego w Polsce</i>	73
Katarzyna Żukrowska, <i>Bezpieczeństwo ekonomiczne</i>	98
Andrzej Gąsowski, <i>Bezpieczeństwo żywnościowe świata</i>	118
Jolanta Itrich-Drabarek, <i>Bezpieczeństwo sfery publicznej</i>	130
Karina Paulina Marczuk, <i>Determinanty bezpieczeństwa społecznego</i> ...	148
Karina Paulina Marczuk, <i>Zapobieganie przestępczości przez projektowanie bezpiecznych przestrzeni na przykładzie doświadczeń Wielkiej Brytanii i Stanów Zjednoczonych</i>	158
Michał Brzeziński, <i>O zagrożeniach codziennych, nadzwyczajnych i sytuacjach kryzysowych z perspektywy systemowej</i>	190
Krzysztof Tomaszewski, <i>Bezpieczeństwo energetyczne państwa</i>	202
Aleksandra Zięba, <i>Badania nad terroryzmem w naukach o bezpieczeństwie</i>	220
Jerzy Paczocha, <i>Usługi i sieci telekomunikacyjne. Perspektywa zarządzania kryzysowego</i>	237
Bartosz Saramak, <i>Bezpieczeństwo cybernetyczne państwa</i>	251

Część III**PODMIOTOWY WYMIAR BEZPIECZEŃSTWA**

Michał Brzeziński, <i>Zasady działania organów władzy publicznej w stanie klęski żywiołowej</i>	273
Marcin Hermanowski, <i>Media w sytuacjach kryzysowych a bezpieczeństwo wewnętrzne</i>	288
Mariusz Sokołowski, <i>Uspokojenie działań policji w demokratycznym państwie prawa</i>	295
Magdalena Dobrowolska, <i>Służby organizatora imprezy masowej</i>	310
Bartosz Skłodowski, <i>Rola instytucji Unii Europejskiej w zapewnianiu bezpieczeństwa wewnętrznego państw członkowskich</i>	328
Bartosz Skłodowski, <i>Straż Graniczna i Służba Celna jako podmioty odpowiedzialne za bezpieczeństwo granic</i>	344
Noty o autorach	358

Wprowadzenie

Niniejsza książka jest opracowaniem zbiorowym dotyczącym wybranych zagadnień współczesnego bezpieczeństwa, w szczególności bezpieczeństwa wewnętrznego. Tematyka ta nie traci na aktualności. Wręcz przeciwnie. Znajduje coraz szersze zrozumienie i uznanie, tak w aspekcie teoretycznym, związanym z wiedzą o bezpieczeństwie, w tym jego tożsamością, jak również w aspekcie praktycznym, odnoszonym np. do sprawnego funkcjonowania państwa, stabilnych stosunków społecznych lub warunków prowadzenia działalności gospodarczej. Wszechstronne zainteresowanie bezpieczeństwem wyrażają realizowane kierunki studiów, głównie bezpieczeństwo wewnętrzne, bezpieczeństwo narodowe oraz inżynieria bezpieczeństwa. W wyniku ostatniej reformy szkolnictwa wyższego zapewne powstaną nowe programy kształcenia, a wraz z nimi kolejne kierunki studiów, specjalizacje i specjalności. Rozwojowi dydaktyki towarzyszą zmiany w wykazie obszarów wiedzy, dziedzin nauki i dyscyplin naukowych. Od 2011 r. funkcjonuje nowa dyscyplina naukowa – nauki o bezpieczeństwie, wyodrębniona w ramach dziedziny nauk społecznych. Jej rozwój powinien odbywać się w ramach szeroko rozumianego procesu internacjonalizacji nauki oraz akceptacji interdyscyplinarnego modelu prowadzenia badań naukowych.

Książka składa się z artykułów napisanych w okresie od września 2013 r. do listopada 2014 r. Jej treść została podzielona na trzy części – tytułowe wymiary bezpieczeństwa: teoretyczny, przedmiotowy oraz podmiotowy. Autorami większości artykułów są pracownicy Instytutu Nauk Politycznych Uniwersytetu Warszawskiego, w którym od 2008 r. z powodzeniem realizowane są studia pierwszego i drugiego stopnia oraz studia podyplomowe na kierunku bezpieczeństwo wewnętrzne.

Część pierwsza – teoretyczny wymiar bezpieczeństwa – obejmuje: 1) analizę wzajemnych relacji zachodzących między państwem a bezpieczeństwem (Stanisław Sulowski), 2) przegląd wybranych interpretacji, kontekstów i punktów zwrotnych właściwych dla filozoficzno-politologicznego postrzegania bezpieczeństwa (Krzysztof Pielński), 3) analizę pojęcia i zakresów koncepcji *human security* (Karina Paulina Marczuk), 4) refleksje nad bezpieczeństwem wewnętrznym ilustrujące jego rozumienie przez praktyka, b. Szefa Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego (Andrzej Barcikowski), 5) ustalenia wprowadzające na temat etymologii bezpieczeństwa (Michał Brzeziński).

Część druga – przedmiotowy wymiar bezpieczeństwa – poświęcona jest: 1) uwarunkowaniom i kierunkom zmian zachodzących w systemie instytucjonalnym bezpieczeństwa wewnętrznego Polski (Grzegorz Rydlewski), 2) bezpieczeństwu ekonomicznemu (Katarzyna Żukrowska), 3) problemom bezpieczeństwa żywnościowego ujętym w skali globalnej (Andrzej Gąsowski), 4) bezpieczeństwu sfery publicznej, w szczególności próbie odpowiedzi na pytanie czy istniejące mechanizmy prawno-polityczne wystarczająco chronią sferę publiczną przed próbami jej kryminalizacji, monopolizacji czy zawłaszczenia władzy przez jednostki (Jolanta Itrich-Drabarek), 5) determinantom wpływającym na kształtowanie bezpieczeństwa społecznego (Karina Paulina Marczuk), 6) projektowaniu bezpiecznych przestrzeni jako metodzie zapobiegania przestępczości (Karina Paulina Marczuk), 7) zagrożeniom codziennym, nadzwyczajnym i sytuacjom kryzysowym potraktowanym z perspektywy systemowej (Michał Brzeziński), 8) bezpieczeństwu energetycznemu państwa (Krzysztof Tomaszewski), 9) badaniom nad terroryzmem, w ramach których przedstawiono zagadnienia związane z definiowaniem terroryzmu, a także problem antyterroryzmu, studiów nad terroryzmem oraz radykalnej przemocy politycznej (Aleksandra Zięba), 10) usługom i sieciom telekomunikacyjnym ujętym z punktu widzenia wymagań zarządzania kryzysowego (Jerzy Paczocha), 11) bezpieczeństwu cybernetycznemu państwa (Bartosz Saramak).

Część trzecia – podmiotowy wymiar bezpieczeństwa – koncentruje się na: 1) podstawowych zagadnieniach prawno-organizacyjnych określających zasady działania organów władzy publicznej w stanie klęski żywiołowej (Michał Brzeziński), 2) znaczeniu mediów w sytuacjach kryzysowych oraz ich związku z bezpieczeństwem wewnętrznym (Marcin Hermanowski), 3) uspołecznieniu działań policji w demokratycznym państwie prawa, w szczególności koncepcji *community policing* (Mariusz Sokołowski), 4) charakterystyce służb organizatora imprezy masowej, tj. służbie porządkowej oraz służbie informacyjnej (Magdalena Dobrowolska), 5) roli instytucji Unii Europejskiej w zapewnianiu bezpieczeństwa wewnętrznego państw członkowskich (Bartosz Skłodowski), 6) Straży Granicznej i Służbie Celnej jako podmiotach odpowiedzialnych za bezpieczeństwo granic (Bartosz Skłodowski).

Przyjęta struktura pracy nawiązuje do wydanej przez nas w 2009 r. książki zatytułowanej *Bezpieczeństwo wewnętrzne państwa. Wybrane zagadnienia*, która spotkała się ze znacznym zainteresowaniem i życzliwym przyjęciem. Odwołując się do niej mamy nadzieję, że oddawana do rąk czytelnika nowa publikacja będzie wykorzystywana w nauce wielu przedmiotów jako pomoc dydaktyczna w ramach studiów bezpieczeństwa wewnętrznego i kierunków pokrewnych (bezpieczeństwo narodowe, administracja, politologia, prawo), a także jako pomoc ułatwiająca przygotowywanie się do egzaminów wstępnych na studia II stopnia.

Stanisław Sulowski
Michał Brzeziński